

ივერია

თვე	მაისი	ივნისი	მაისი	ივნისი
12	10	6	6	5
11	9	5	5	5
10	8	4	4	7
9	8	3	3	7
8	7	2	2	5
7	6	1	1	5

ცალკე ნომერი — ერთი შაბრი.

„ივერია“ ტელეფონი № 227.

ამ ნომერში 16 გვერდი

„თვლისის საბავშვო“ დარბაზში

შაბათს, 11 ნოემბერს, გამობრუნება

კონცერტი

დებიან რეკვიემისა

როსალია — ფორტეპიანო, სოფიო — სკრიპკა, ლოლა — ალტი და ვიოლია — ვიოლონჩელი. დანარჩენი ბილეთები და პროგრამა ისყიდება მინიმუმდანიანს მუხიკლურს დეპოში, სასახლეს ქუჩა. (3-5-1)

ი ს ე ი დ ა

ყველა წიგნის მალაზიაში ახალი ქართული წიგნი

სოლვა სი ყვარულისა

(Crime d' amour)

რომანი შოლ ბურჟესისა.

თარგმნილი ვ. კიკელიძის მიერ. ფასი 70 კაპ.

ვინც ეს ცალზედ მიტის დაიბარებს პირდაპირ მთარგმნელისაგან, 20% დაეთობა. ადრესი: Тифлисъ, рѣ дація „Моამბა“. Гр. Кипшидзе.

ფელეტონი

„სამშობლო ხმისურობისა“ რა კმანა.

ჭანტაზა

ფელეტონი რაჟ. ერისთავს.

I

ლევან მთიშვილი, როგორც იმის სამშობლოს დიდი კლდეებით შემოზღულულ ხეცსურებს შეეფერება, ზორბა და წამოხადევი იყო, შებენდულობაჲ მშვენიერი ჰქონდა, თანაც ბედიც სწავლობდა, შემთხვევაც ხელს უწყობდა და წავიდა და წავიდა და წინ წული სოფლის ცხოვრების გახეხე და მალე იმ მეგლისის თავუშაიც გამოიქიმა, რომელსაც წარჩინების, ჩინების, დიდკაცობას უწოდებენ.

იმან უმაღლეს სასწავლებელში მამინ უწყაო თავი, როდესაც რუსეთის იმს კომუნური აზრები ჰქონდა მოეფინა.

რასაკვირველია, ლევანი უნებლიედ დემოკრატია იმ დროს, და იმ დროის ხალხის აზროვნობას, გაჟევა იმით კვლს და როდესაც საქართველოში დაბრუნდა მხარს უმშვენიერად ჩვენ მოწინავე დასს, ხმას აძლევდა საზოგადო მისწრაფებას: სწერდა, ორატორობდა, და ყველა მამინდელ ახლად დაარსებულ ქართველ საზოგადო დაწესებულებაში წევრად ითვლებოდა.

მეგრამ გავიდა დრო და ეამი, მავ-

ქართული თეატრი. ოთხშაბათს, 8 ნოემბერს, 1895 წ. ქართულ დამატებულ საზოგადოების დასასაჯან წარმოდგენილი იქნება ქ. ავლიშვილისა, მესხისა და ალექსი-მესხიშვილისა მონაწილეობით პირველად ახალი ჰიუსა

სერიალ სკოსტა

ტრაველია ნ მოქმედ. გუკოვისა, თარგმანი ი. ბაქრაძის მიერ. მონაწილეობას ღებულობენ: ავალიშვილისა, ჩერქეზიშვილისა, ჩხეიძისა და სხვ. ბენი ყოფიანი, ალექსი-მესხიშვილისა, კანელი, სეიმი-ბარბაქადევიანი, გარდელი და დამიძე და სხვ. ადგალებს ფსია ჩეკულებრავაჲ. მოწვევებისათვის ადგილები ლოტე-

რი შეიცვალა, სამოციანი წლების გაცემად მიუყრდნენ, მათ ალაღობა დაუქროლა და ჩვენი ლევანიც გაჟევა ბედის წყობას. ის სასყებით ჩამორჩა ჩვენ მოწინავე დასს და გახდა „ნახალციქად“ სადაც „უპრავლენიაში“. რიგინად და და ნიქიტიად ასრულდება ლევანი თავის თანამდებობას და ჯილდოთ იღებდა მაღალ და მაღალ ხარისხოვან ჩინოვნიკობას.

ლევანი გასუქდა, კარგა დიდი დიდი გადმოვიდა, გული ვარსკვლავებით და ორდენებით აივსო, თავისი მკვერმეტყველობა უმაღლესი მთავრობის წინ საპირისფერო ფინანსად გადაშალა, დიდ-კაცის და დიდ-მხეითიანი ქალი შეირთო და შედგა, გაჟევა, ფუფუნების მორგეში ჩაიფულა.

ხანდის-ხან, ათასში ერთხელ, ძილის გაფრთხობის დროს, მოგონდებოდა ხოლმე ლევანს, რომ ის ქართველი იყო, რომ ქართველს ინტელიგენტს ძილი არ მიტევებდა, რომ იმას ყოველთვის სიფხიზლეს და მუშაობას ავალეს სამშობლოს უნებლურება და ამოიხარებდა, მაგრამ ამოიხარება ამოიხარებდა რჩებოდა და ლევან-კი დიდ „აკალადიან“ ჩინოვნიკად, რომლისთვისაც „ოტროშენი-ების“ გარდა ჰქვენახებდა ქვა ქვაზედაც აღარა არის-რა. ერთხელ ლევანს უმაღლესმა მთავრობამ დაავალა ბათუმის ოლქში რევიზიის მოხდენა; ის დიდის გულმოდგინებით შეუდგა თავის საქმეს; დიდიდგან სლამომდინ სჩრქედა კანცელარობის,

ბის უკან 65 კაპ. დასაწყისი სწორედ 8 საათზედ. რევიზორი ვლ. ალექსი-მესხიშვილი.

ახალი ამბავი

მთავარმართებლის თანამშემწე გრაფი ტატიშჩევი ორშაბათს, 6 ნოემბერს, ტფლისში ჩამოვიდა.

10 ნოემბერს ტფლისში მოვიდა სახანო რკინის გზათა მმართველობის თავმჯდომარის თანამშემწე ბ. გორჩაკოვს. ბ. გორჩაკოვს მინდობილი აქვს დათავადიეროს ადგილობრივ წყულ-დილობისგან გაფუჭებული რკინის გზის ლიანდაგი და გამოიკვლიოს თუ რა ღონისძიება უნდა იქნას მიღებული ამგვარ შემთხვევათა ასაცდენად შემდგომ.

ამ ეამად რკინის გზის თითქმის ყველა დაზარალებულ ადგილებზე გატარებული მუშაობა, მასალა დამზადებულია და რამდენიმე ათასი კაცი მუშაობს დღე და ღამე.

თუ გუშინდელმა ავარამ მუშაობას ხელი არ შეუშალა, დღეს ტფლისისა და ბათუმს შუა დებეშე-

შენიშვნები აძლევდა მოხელეებს და სრულიად დრო არა ჰქონდა გადაეფიქრებინათ ეს ახალი ქალაქი სასურველსა და მოთხოვნილებით.

კაცო! ნუ თუ ისე უნდა წახვიდე მათუმიდან, ამ ჩვენის ქვეყნიდან მოწყვეტილ მშვენიერის კუთხიდან, რომ ქართული სკოლა მინც არ დათავადიერო, ქართული სკოლა, რომელიც ერთადერთი სკოლაა ჩვენი მოქმედათარბულ ქართველების თვალის ასახელებად? გაცილებული ვითხოვდა, წასახელელოდა მომხალღებულს ლევანს, ლუარსაბ კაკაციშვილი, რომლის ძველი ნაცნობი იყო, და იგვე ლევანი ეგონა.

რატომ, მე დიდის სამოვანებით ვნახავ, თუ დრო მექნება, ყოყმანით უპასუხა ლევანს.

რაღა დრო, ბი ვხსნავე წვი დეო, გჯრ ადრე და ესნ საქმესაც მოასწრებ.

ქართული სკოლა ბათუმში მამინ ქალაქის გარე, მიყრებულ, ტლახით სასურველში იყო, თავისი შებენდულობით მნახებულად დიდად სასიამოვნო შთაბეჭდილებას არ ახდენდა და ლევანს თითქო ეტყობოდა თავისი ღონისძიების ღონისძიებისათვის ამ წვირს შინაში შევსო, მაგრამ თავს დასძლია და კეთილის დიმილით ხელი გაუშვინა სკოლის მასწავლებლად. მასწავლებელმა სკოლის ყოველივე გარემოება გააცნო, სიამაყით უნდა რამდენიმე გათათრებული ქართველის შვილი და ქართული ლექსები წარმოათქმენინა.

ბის პირდაპირი ვაგზინ-ვაგოზინად დაწევა.

ტფლისის სადგურის ბუფეტის მოიჯარადრეს დაევალი იქონიოს საწვავზე გაფუჭებულ ვაგზულ მუშათათვის.

იმავე მუშათათვის გუშინ-წინ და გუშინ გაიგზავნა კარგები.

დღეს ქართულ დრამატულ საზოგადოების დასისაგან წარმოდგენილი იქნება გუცკოვის ცნობილი პიესა „უჩიველი აკოსტა“. უჩიველი აკოსტას როლს შეასრულებს ვლ. ალექსი მესხიშვილი.

ბორჩლოს მხარის კეთილშობილთა კრება არ შესდგა, რადგანაც კანონიერი რიცხვი არ მოვიდა. შემდგომ კრება დაინიშნა 2 დეკემბერისათვის.

წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების გამგეობას გადასცა ტფლისის ამბოღების ეკლესიის მთავარმა ნიკოლოზ ოკროპელდელმა შვილმა ასი მანეთი სასოფრად ქ. ცარიცინში მიტყვლებულს მინა ივა ნეს ასულის მირზაშვილის რწმუნებულის ქრისტიანთა (იგივე ქრისტიან) მიხილის ძის სვიმონიშვილისა (იგივე მენაბდიშვილი) მეფე ერეკლე მე-III-ს ფონდის სასარგებლოდ.

წინააღ წამოიდა თმა-შეღებლი, ლურჯ-თვალა ლამაზი ფესვიანი ბიჭი და გასაცარის ნარჩინის ხმით და მკაფიოდ წარმოთქვა გრიგოლის ლექსი „მამულს“. უკანასკნელი ხანა: „სხვა საქართველო სად არის, რომელი კუთხე ქვეყნისა? ერთ გულადი, პურადი, მებძოლი შავის ბუღისა! შავია დროთ ვერა შესცვალეს მის გული ანდამატისა, იგივე მხენე, იგივე მღერალი, მოყვანილ თავის მიწისა.“

ისეთი სინაზით და შეგებით წარმოსთქვა პატარა აქარაღმა, რომ ლევანს გული აუქცერა, რადგან სითბობამ დაუარა სხეულში და გამოთურკვევლილი სიამოვნება აგრძობინა.

კიდევ ათქმევინეთ რამე მაგ პატარას, — აღტაცებით მიუბრუნდა ლევანი მასწავლებელს, მაგისი წყრილია ხმა გასაცარის პარაზონით არის სასურველი.

აბა, აბდულ, სთქვი „სამშობლო ხმისურობის“ — უბრძანა მასწავლებელმა პატარა მამადან ქართველს და იმანაც დაუყარებელი ჩააკრია:

„სამშობლო, დიდის ძეძუი არ გავცვლებს სხვაზედა! მიჩვენი ტკილია, ძმობილია, მიჩვენის ორსავ თვალზედა“, როგორც უფროსი, სამშობლოც ერთია ქვეყანაზედა. არ გავცვლი სალსა კლდეებსა უკვდავების ხეზედა, არ გავცვლი მე ჩემს სამშობლოს სხვა ქვეყნის სამოთხეზედა.“

ამავე საზოგადოების წიგნის მალაზიის გადასცა გასასყიდად ალექსანდრე ს. როინაშვილმა თ. რაფიელ დ. ერისთავის ფონდის სასარგებლოდ ორმოცდა-თუთუთეტე სურათი თავ. ერისთავისა.

ამიერ-კავკასიის რკინის გზის უფროსმა ფინანსთა სამინისტროში ითხოვა ფული აფანსით, შესაკეთებლად ზემოთ აღნიშნულ გზისა, რომელიც გაფუჭდა წყულ-დილობამ. როგორც ვაგ. „ტფ. ლისტ“-ს შეუტყვი, ამ თხოვნის გამო შაბათს, 4 ნოემბერს, ტფლისის სახელმწიფო პალატის მიმართ ღამეში ტაიჩი სოფენცი ვიტესაგან. დებეშდამ სჩანს, რომ ამირ კაკაციის რკინის გზის უფროსის თხოვნა შეწყარბებული იქნა და მას დათანხმებულ იქნა 100 ათასი მანეთი გაფუჭებული გზის შესაკეთებლად.

ამავე ვაგზის ატყობინებენ ქუთაისდამ: ქუთაისსა, ბათუმსა და ფონდის შუა მგზავრების მიმოსვლა რკინის გზის მატარებლის უკვე დაიწყო. მგზავრები როინის სადგურზედ უნდა ჩიზხებენ და რამდენიმე მანძილთ ფონდით ან ერლით უნდა გაიარონ. რკინის გზის ლიანდაგი რიონზე გაფუჭებული ხლიდამ, სამტრედიისა და ბათუმის მხარეში და სამტრედიისა

ამ ლექსის თქმამდ ლევანი მთლად გაფორდა; ამას პირველად ესმოდა ეს რილ-მწერელი იმის სიტყვები და პატარა გადაცვრებულ ბიჭი თავისი სინდისის მხილველად ეწევა.

ვინ დასწერა, ვისი ლექსია?.. ხნის კაცალით დავითხა მთიშვილი მასწავლებელს.

განა არ იცი?.. სჩქაროდ და გაოცებით მიუგო კაკაციშვილმა. ნუ თუ პირველად გესმის რაგონის უკვდავად შემქმნილი სიტყვები?

დაიღ, პირველად მესმის... პირველად დარცხვინეთ სთქვა ლევანმა და თითქო თანის-თანის დასასწავლად, რომ ქართველმა კაცმა, სიქართველოში მუხოვრებმა, ეს ქართველისთვის გრულად ამოსაჭრელი სიტყვები არ იყო, და მასწავლებელს ათ თუნანი მიაწოდა: გობოვთ, ბატონო, იმ დიდისა და დაუფასებელი სიამოვნებისათვის, რომელიც მე ავიკვირებ, ეს მცირე შესწარავი მოახმარეთ პატარა ბაღლებს!.

მშვენიერ ბაღში მშვენიერი საზოგადოება ნადიმობდა. მთავარის შუქს არ დასცვრებოდა ეს რჩეულთა კრებული და მათ წინ ძვირფასად აქრულებულ სუფრასზედ ათულის სანთლებით გაჩაღებული კანდელარები იდგა და მკაფიოდ ანათებდა ძვირფასის სსმელებით აწულბულ სტუმართა პირისამსეს. ბაღის შორეულ კუთხეში სახმედრო მუსიკა გრილობდა, მაგრამ-კი არ ახრებდა მენადიმეთა გახურებულ ბაღს.

წიგნილი ჯანაყნილია.

და ფოთის ნაწილში შეკეთებულმა მატარებელი დაიბნო თუქი მიმინო- ამასთანავე, მგზავრებს ორ ადგილას უხდებოდა მატარებელი და გდმოსე- ლა.

* კავკასიის რკინის გზის უღელ- ტბებზე და სანდურის შონაში და- სარჩილდა. ყველა მოსახლარნი დაითხოვეს, დარჩნენ მხოლოდ სა- დგურის უფროსები და მათი თანაშემ- წინი. კონდუქტორები დაითხოვეს ამითის თვით, ჯამაგირი კვლავ ეძლე- ვათ. იმ შონებში, სადაც რკინის გზის ყარაულები ცხოვრობდნენ და თვით სადგურში ეხლა გზის მე- თებელი მუშები დგანან. ვიღერ გა- დასწყვეტავენ საითკენ ემგობინება გაიყვინან რკინის გზა, რომ მომა- ვალში უზრუნველყოფილი იქნება ამისთანა დახარებისაგან, მატარ- ბელი ჯერ ისევ იხვე გზით იფ- ლის, რომელსაც აქნობამდე და- დიოდა, მხოლოდ, სასაქიერგლია, როცა გაფუქტებულს რიანდას შე- კეთებენ. რაც შეეხება იმას, საით ემ- გობინება, გაიყვინან ახლად რკინის გზა, ამას თვით ადგილობრივ გამო- კვეთენ და გადასწყვეტენ, როდეს- საც მოვა ადგილის გასასინჯად ამიერ- კავკასიის რკინის გზის მმართველ- ბის თავმჯდომარე-გორჩაკოვი.

რადგანაც განზრახვა, რომ გზას ახალი მიმართულება მისცენ, ამიტომ დანგრეულს ხიდებს საბოლოოდ-კი არ აკეთებენ, არამედ დროებით.

* გუმბინ-წინ, 6 ნოემბერს, კო- ლოთაში თვისმა მსახურმა მოკლა ერთი ბაზახი, რომელიც თამაშობის ქარხანაში ვაჭრობდა. მიზეზი ამისა ის ყოფილა, რომ ბაზახს დაუთხოვე- ნია მსახური, მსახურს ეს სწყენია და

— არ ვიცო, მეგობრებო, რითი გვდინებოდა თქვენი პატივის-ცემა, რითი აფხან თქვენი ამგვარი სიყუარ- რული და თანაგრძობა აღდგებოდა ამბობდა ლევან მთიშვილი, რომელიც უკანასკნელ ხუთი წლის გან- მავლობაში რუსეთში ემსახურებოდა და რომელიც რამდენიმე კვირით მოვიდა თავის ქვეყანაში საოჯახო საქმეების გამოსაწყობად.

— თუ, მაგრამ რას ბრძანებთ, მო- წიწიებით მიუტყვს უწინდელმა მისა- მოსამსახურეთა და მეგობართა გრა- ფამ: — თქვენ ხართ ჩვენი სამადლი- თა და მასხარეული გვიმე, ჩვენი წინაშეა მთელი რუსეთის მოსახლეობა, ჩვენი იმედების განამაზრცილებელი.

იმევე სუფრასზე იჯდა, მხოლოდ ბოლოზედ ქართულ გაზეთებში მშრო- მელი ყმაწვილი კაცი, ეს მოუყვინ- რად ცუტყავდე დედა და მის სახეს საშინელი უკმაყოფილება ეჩვენოდა. შორის ვეღარ მოითმინა და ხე- ზედ წამოხტა. ზარივით ვაისმა იმის ყმაწვილი ხმა ამ ხნითა კრებაში და გაიკოცა-აქამდე რუსულად მობა- სე საზოგადოება.

სადაც ვშობილვარ, გავზილვარ და მისროლია ისარი, ხალ მამა-პაპა მეგულვის, იმითი კუ- შარა ფიცარია, სადაც საყრდნოვად ვმეუღლვარ, ჩემი სამშობლო ისარი. არ გავცვილი სალსა ხვდებ, უცდავებისა ეტყობა, არ გავცვილი მე ჩემს სამშობლოს სხვა ქვეყნის საოთახებზე. იმ ბატონებო სიტყვები, რომელ-

ამიტომ მოუკლავს. მკვლელი სალდაც გაქცეულა.

* მოლოთი: 4 ნოემბერს გამო- იდა. ცამ ლრუბელმა გაიძარცვა და მემ დამბედა წინა დღეებში მინარე- ულ მონგრეულს მოლოთის მიდამოს. გვეგონა ეს არის გვეშველია, მაგრამ უტებს ცა კვლავ დაიფარა ღრუბლები და წამოვიდა წვიმა. მთის პატარა წყლები მდინარეებად გადაიქცა და საშინელი სისწრაფით დღეშეა ბა- რისაკენ. თუქა ჯერ-ჯერობით წყალს აღარა წუხებდნენ-არა, მაგრამ, რკინის გზის შეკეთებას-კი მეტად აფერხებს.

* ძიბოში (გურია) ამას წინად განიზრახეს საერთო ბიბლიოთეკა და- გარისებინათ და მასწავლებლები-რთი- სათვის თხოვნაც გააკეთეს. აი ამ დღეებში მივიღეთ მთავრობისაგან ეს ნება-რთვა, მაგრამ უნდა მოგახსენ- ნოთ, რომ ეს ახლად დაარსებული საერთო ბიბლიოთეკა მეტად დარბიბა და ჯერ-ჯერობით ვერ აკმაყოფილებს ძიბოში მკვიდრთა გაუმამარ სურ- ვილს წიგნების კითხვისას. ამიტომ სასურველია, რომ ჩვენმა საზოგადო-ებამ შესაძლებელი შემწეობა აღმო- უჩინოს და ეისაც როგორ და რამ- დენიც შეუძლიან მიაწოდონ ახლად დაარსებულ ბიბლიოთეკას თავისი წვლილი წიგნებით ანუ ფულით. შესწევარი უნდა გავგზავნოს ამ ფურსით: ВЪ ЛАНХУТЫ. ДИ- МИТСКОВОЙ НАРОДНОЙ БИБЛИОТЕКѢ.

ქ. რ. მ. ს. კ. მ. დ. მ. ც. ი. ბ.

ბათუმი, 2 ნოემბერს. ძელოა, ადამიანის ხელმა აღწეროს ის სახა- რელი ამავგი, რაც 28 ოქტომბერს

ნიც მე მარჩობენ, რომელიც მე ძალს მატანენ შეწყვეტო თქვენი ბაისი სხვა სჯულდ ენაზედ და მოვა- განოთ, რომ ბატონი მთიშვილი ქართველი და საქართველოში სტუ- მარად და მისთვის უფრო სისამოვნოა ქართული სიტყვა და ბაისი. მე გეგ- რა და მწამს, რომ ეს იმისთვის გამო- რგბია თავისი დიდ თანამდებობას; იმისთვის მოსულა თავისი ქვეყანაში, რომ აქ უმისუნთქოს თავისი ქვეყნის კეთილდ შეზავებული პატივი, მოს- მინოს თავისი მშობლიური ენა, თავისი ტკიბილი ქართული ბაისი.

მე ძეგრა და მწამს, რომ ბატონი ლევანი კვლავ ანაქლამოდ დაუბრუნ- დება თავის სამშობლოს, კვლავ გა- შლის ფრთას შვილი ერთაული და დაეკოვოს თავისი სალსა კლდეებსა. მე მეგრა და მწამს, რომ ლევან მთიშვილი არ უღალატებს სამშობ- ლოს არ ვასცვილი თავისსა კლდე-ებს სხვის ქვეყნის სამოთხებულ და არ შევალავს თავისი ძალ-ღონეს სხვის ქვეყნის ცუდად შრომასა. გე- რად რა უნდა ტაბლასა, თუ ბავს შინ მოემშენებნა, სხვაგან რა უნდა მეშუსა, თუ შინ მარჯვენა სკიპირია?

ტკიბილი იყო სიტყვა ყმაწვილის ქართველობის, წმიდის გულიდან იყო იგი ამონადული და თავისი დანიშ- ნულებამდინ მიადლს. ლევანი მთლად შთაინთქასინაწულში და გული აღუღ- რული სალსა გაიღვიბა იმ საიდუმლოებამ, რომელიც ყოველი კაცის გულშია მი- ყუფილი და მხოლოდ და მშობლიურ დაუწადრას ელის გასაღებულად ლევანმა თავისი დახმამამაზედ წინ გაიტარა თავისი სიყმაწვილი, თავისი

ბათუმსა და იმის განაპირა სოფლებში მოსდა. ღამის ორი საათი იქნებო- და, რომ კოკისპირულმა წვიმა-ნიად- გრებმა სულ ერთიანად წაშლეს მთე- ლი ბათუმის მიდამო სოფლები და აუზრაცხელი ზაოლი მისცა საცოდვე მცხოვრებთ. სოფელი მევილიდ და კახანდში თითქმის სრულიად წყალით არის დაფარული. ყველაზედ უფ- რა დაზარალებულია მეჯლიდ, რად- გან უტკრად მოგარდნილს წყალს ვე- რადიერი ვერ გადაჩრჩინეს მცხოვრებთ. დაღვლათ ყოველივე რაც იმა გა- ნჩნდა, როგორც წლის სასრო, ისეც პირატყვი 100 სულზედ მეტი, ამ საშინელის ნიღბის დროს ისეთი გულსკადვი წვიგოლ-კივილი მსმობდა ხალხისა, რომ სწორად ქვე- ყნის წარლენა ეგონებოდა ადამიანს, და წარლენს ბევრიც არა აკლდა-რა. საცოდვე დღესაც კი შემოღვი- ვილი გარბოდნენ, ზოგი ქმარი შვილ- ექებდა, ზოგი მშობლებს და ყოველი მზიდიდან მხოლოდ ერთად-ერთად გუ- სის შემზარავი ხმა იამოდა: „აგვიშ- ველეთ, გვიშველეთო“. ქალთა და და კაცთა ტრიბოსა და გოდებს უერთდებოდა ახლად გაღვიძებულ საცოდვე ბავშვთა შემზინებელი კი- ვილ-წვილი, რომელიც ცამდე აღი- ოდა. წყალი თან-დათან მატულობ- და და ბოლოს ზოგან სამ საყენზედ მეტი წყალი მოვარდა.

ბულოდგან აჭარის წყალმდე მებე- რან ჩამოვიდა ზვიგი, ჩანდა თვით აჭარის წყლის ხიდი, ხოლო გზატყ- ცილზედ თითქმის ერთ არშინამდე იდგა წყალი. გზის განაპირა ადგი- ლებში სრულიად წალევა, ბევრგან დაანგრია ხიდები და მათ შორის სრულიად წალევა მუხახლის რკინის ხიდიც რომელიც 60,000 მანეთზედ მეტად ღირდა.

ვეცაკობა და მაშინდელი დაკარგული იღვლები, თავისი დიდი სამშობლო, მაგრამ მჭირი მხარე მისი ბუნებითი რიანდნი, მაგრამ უფელადიით მოცული მცხოვრებნი და თვლებიდან ცრემ- ლები გადმოსვდა.

ჩინებთ და ორდენებით შემოსი- ლი ღენბარლი, წამის წინად თვა-მი-წი- წონე მოწიწებით მივიდა ყმაწვილორ- ატორთან და მამობრივის გრძნობით გადაჰკანა: გემდობო, გემდობო, ჩემი კამომაგონე ჩემი მოვალეობა, ჩე- მი კამოგონე დანიშნულება, რომ ძა- ლა მომეც უყვდვის პოეტის სიტყ- ვებით კვლავ ვეზზედ დავდგე და გვიან, მაგრამ მოიღის ჩემის შურნე- ნილის ძალით ჩემს შავს კლდეებს და ვეზზედ და მისს მცხოვრებთ შესტების და-გვიარად ცრემლი მოვ- წმინდო და გაღიმების ძალი მივიც.

III

კავკასიონის მთავრებლიში, ცამე- დი ბაჯერლი მუნერათა შუა კონი- პატარა ხეობა მუხარებოვს; არ არის აყვავებული ეს ხეობა ნაზის მცენა- რებებით, არ მუხრებენ მის არე-მარეს მრავალ-სტრეანინი მუხა და ცაცხვი, არ მოიღის აქ მიყვანის სისახლესი მოწყალებით პური, სიმინდი, მხო- ლოდ ცოტადენ ქერს სთესვენ ამ ხეობის თაგში წამოსებული სოფ- ლის მცხოვრებლის. შორიდან შეხედ- ვით ეს პიტლო კლდეებზედ მოკ- რული სოფელი, თავისი მუხრებოვად ნაგებ კოშკით, ფრიალ ამ მუხრებთა გარშემო ბუნების დიად სურათს, მა- გრამ ახლათ-კი დიდ მისულეაყვადულს დაგვიადგად ამ კაცთა სადგურის სისწორე და სიღატყე. ოცი ოცი-და-

ბათუმსა და აჭარის წყალ- შუა დანგრეულია ტელეგრაფის ბო- რები და აგრეთვე სრულიად გაფუქე- ბულია გზატყვლი ყოველის მხრით.

29 ოქტომბერს, ისე მოიღლიდა ქობისი, რომ კალაპოტადგან გად- მოვარდა და საშინელის ვამშავებით მოიღო მთელს კახანდის ხეობას. წალევა სოფლები, მინდვრები და ბაღები; ერთი ნაწილი ბათუმისა და ახალციხის გზისა სრულიად წყალ- ქვეშ იყო მოქცეული. ქობისის ნა- პირის ნახეს პატარა გოგოს დამრჩე- ვილი გვიმი; ჯერ არავინ იცის კიდევ რამდენი კაცის სული იმხვეგრული და შეუერთა ზღვის ვამშავებულს ზვირთებს აღდგებულმა ქობისმა!

თვით ბათუმის ნავთ-სადგურთან დიდძალი, ძელგები, ფიცრები ხეები და სხვანი მოიკარა წყალმა.

იმ დამსებელ მოვიდა ოლქის უფრო- სი ზაგანი, დაათვალიერა ყოველი- ვე ადგილი და ფიცრული ბრძანება გასცა, რომ საჩქაროდ მიშველებო- დნენ უხეღბურებაში მყოფ ხალხს. ყველაზედ უმოთავრეს ყურადღება ოლქის უფროსისა, იმხვედ იყო მიქ- ცეული, რომ ქალნი და ბავშვნი გადაეჩინათ უხეღბურებისაგან.

დილის თერთმეტ საათზედ მოვი- და თავადი ბარათისიცი, რომელმაც გაუღმოდინედ დაათვალიერა წვიმა- ნიღბურებისაგან აობრებული ადგილე- ბი და საქირო განკარგულბაეც მოა- ნიღნა.

ზარალი იმდენია, რომ არ შეგვი- ვიდობს ასე ჩქარა დასამოიფებელი ანგარიში შევადგინოთ უხეღბურები- საგან დაღებულთა შესახებ.

ათი მეოთხური მოთავსებული იყო ბელის ოდენა, საგანგებოდ გამოვკე- ბულ მთის კალათზედ და კლიდისა და ნამტყვრებებით ნაგები ტალხით გა- მოტყვრებული დაბალი ქობები, რომელ- ნიც თავის უშნობით და მოუხერ- ხებლობით უფრო ემსახვებოდნენ მხვიკთა ბუნავკვირად მოსოფლი- ლობებულ კაცის სადგურს. არც გზა, არც კვლი, არ ეკვლესია ეს პირ- ველნი მეტყველ ხალხის კულტუ- რისა არ მოითიებოდა „ბროლისე- ულში“.

ამგვარი შეხედულება ჰქონდა ამ მივარდნილს, მიგოწყებულ კლდეებს შუა დამარცხელ სოფელს ამ შვიდი რვა წლის წინად და დღეს-კი სულ სხვას წარმოადგენს.

სოფლის პატარა მოედანი ერთი- ათად გაგანებრებულია და მის შუა გულზედ სდგას ღამაში, თეთრად გა- ნარანებული ეკლესია და ეკლესი- ის სისახლოვეს მთორე ტაძარი. „ტაძარი მეცნიერებისა“ სასოფლი- სკოლა.

მცხოვრებთა სადგომი თუქა ისევ კლდის ნამტყვრებებით და ტლა- ხით ნაგებია, მაგრამ ბევრით გუშე- მთესებული; ესენი არიან მაღალნი, ფართო და განიერი თახებოთი, შუ- შიანი ფუნჯრებით განათებულნი. გა- ნსაკურებელი ყურადღება ამ სად- გურებში ბუხარებს აქვს მიქცეული, რადგან მთი დანიშნულება დიდა, მთის სიცივესთან დასამოძღველად. ბროლისეულის კოშკიც არ არის მიტოვებული, რადგან უწინდელი ვით ტყვია წამალი აღარ საქიროებს, დღეს ეს მატყლის საწყობად არის

წრეგანდელს არც გაზაფხულს ჰქო- ნდა გემო, არც ზაფხულს და არც შემოდგომას. შეუფერებელი და უდ- როყო დროს დარმა და ავადამა გაზაფ- ხულის დასწყისიდანვე ხალხი მე- ტად შეწუხა და დაღონა. გაზაფხუ- ლის განუწყვეტლად აედრებმა, როგორც თბამთვეშია გვეყნა და მო- ხსენებული, ყანების მოხვნა-მოთესვა ძილიან დადავიან, ასე რომ მისის უკანასკნელ რიცხვებში და თბამთვის პირველში აქეთ კიდევ სთესდნენ საგზაფხულო თესლსა. ქერს, ღიკას და სულს. ასე გვიან დათესილი თუ მკა მეტად უკან დარმა, მასთანვე გვიან დათესილი და გვიან შემოსუ- ლი ქირახეული შემოდგომის ნაად- რებმა სიტყვებმა, თრიალბამა და თო- ვლბამა, რომელმაც ენკენისთვეში, ესე პირველ რიცხვებში, თავი დაგვიკრა სტეკარა წყურთულვანა, აშუშა და შეაკვივა. ღერობის თვის 10—15-დნი აქაი-ქ ღერობის ისევ მოსათიბი მოსაკალი იყო. ენკენისთვეში ზოგ- ნი ყანებს სობდნენ, ზოგნი კალის აბიობდნენ მაგრამ ეს უკანასკნელი განზრახვა ხალხს მალე გაუკრუვა გა- ენებულმა ავდრანობამ. დას რომ ხელი მოეგნათ, კალის მხრით ხა- ლი კალმაც ღეწვას დაუწყებდა და ცალი მხრით მოთიბავ ყანების მო- თიბვას განაგრძობდა. ენკენისთვეს გა- ვიდა, რომ ერთი კალმაც ვერ გა- ლეწვს, დადაღ ღერობისთვე. ორი- თვედ კვირა დარი დატოვია და რამ- დენიმე ბჯა გალეწვს, მაგრამ კვლავ გაავადრდა და გვეგრებობა დაწყო. ღერობისთვის უკანასკნელ რიცხვებ- მდე როგორც იყო, რა ვინავდობით და ტანჯავამებოთ, ზოგან კიდევ მოათავეს ლეწვა, მაგრამ ზოგან-კი

გადაქცეულია და აქ მოაქეთ, აქ ინა- ხვენ თავანთ ერთად-ერთ ცხოვრე- ბის წყაროს, მატყლს. ვანა თუ მარ- ტო ამ სოფელს მცხოვრები, მთლად მათელი ხეობის მიოღონი რომელიც ძველიდღანვე ცხვირს მოშენებს და მატყლად ვაჭრობას ეცილებიან.

უწინდელი მიგრებულ-მოგრიბი- ლი ბილივის მაგიერად სოფელს მი- უღის კარგა განიერი გზა და თავისი სადავობით მატყლეს, რომ გაყვანი- ლია ამ საქმის მტოლად და მოყვარუ- ლი კაცისაგან.

ვინ არის ეს თეთრი ქალბრით შემეკული მხედარი, რომელიც მზი- არკლად მიავაგანებს ამ მუხრებში გაზაზედ პატარა მთის „ბაჩას“-ე ვის მოიღონი მოთუმენლოდ საყდრის წინ შეგრიოელი ტაბუქანი ხვესტრანი?

ეს არის ცხვირისადადვი, ჯერ კარ- მაგი მოხუცი, რომა-ნაბად გამომწე- ბილი, თავზედ ჩაბალა-მოსილი ბრო- ლისეულის მებატონე და ბელადი, ამან ეტყვილი კობრითა დაგზარა ტყლის, ყოჩხილად ჩაბოტა და მზიარე- ლიდ შესხასა აქ შეგრიოელბს: ეგა- ვინარჯვეთ! ვინოვე სამუდამო ვაჭა- რი ჩვენი მატყლისათვის, მოგება დიდი და დიდი პირებმა და ჩვენი მტერი ჩარჩი პირში ჩილა გამოვლე- ბული დარჩება.

გაუმარჯოს, გაუმარჯოს ჩვენს პატარა ჩვენი და ბაგაშის ქულებს მაღ- ლა სროლით შესხასეს გლეხებმა და დაბლა თავი დაუკრეს თავიანი შრუ- ნელოს, მოყვარულს ლევან მთი- შვილს, მთის კოთხებზედ დაბრუნე- ბულს, მთასთან ერთად ამბოღებულს და კაცთ-მოყვარეობით ვანდნი- ბულს.

ე. ჯანაშვილისა, 22 ოქტომბერი 1895 წ.

სიკვამლე მუშათა ქარხანაში მიღებისა და პუარსონი უკანე დაბრუნდა პარისს. როდესაც ეს მუშებმა გაიგეს, დადგინეს საზოგადოებრივი ფორმულირად ჩარევა კანონის საქვეშაში. გარდა ამისა მუშებმა დაადგინეს განსაზღვრული ქარხანა მუშაობისა.

ჩინეთი. კაპიტანი ჰენდენი, კრუსის ოფიცარი ნაყოფი, რომელიც დიდ ხანს მახატებდა ჩინეთში და რომლის სახელიც ხშირად იხსენიებოდა უკანასკნელ ჩინეთ იაპონიის ომის დროს, ამ ცხად ბერლინში იმყოფება, სადაც ჩინოუსული დილთა და საგანგებო მისიონერები, როგორც ფოსსივე ციტი, -ს ატყობინებენ, ჩინეთის მხედრობას ამ ცოტა ხანში დიდი რაფორმები მოელოდა; აგრეთვე მათ ვადაწყდება, თუ როგორ უნდა მოხდეს მხედრობის რეფორმა; რუსეთისა, საფრანგეთისა, თუ გერმანიის წეს-რიგით.

ოსმალეთი პროვინციებიდან ისევ ტული ამბები მოდის. ამბობენ, დიარბეკში ამბოხების დროს მოკლულა აქამა 5,000 კაცი. ქალაქში სოფლიანობისა სუფიებს, დაჩაგრენ რომელიც საფრანგეთის კონსულტების დასაცემად დანიშნული იყვნენ, თითონი იღებდნენ მონაწილეობას ქრისტიანებთან დახორცვაში. კონსულმა დეპუტატი აუწყა ელსს, რომ საფრანგეთის ქვეშევრდომნი საშინელ მდგომარეობაში არიანოა. ელსმა დაუყოვნებლივ უპასუხა, რომ, თუ ერთი ქვეშევრდომი მოკლულ იქნა, ის გუბერნატორის მიყვლით დასჯას მოსთხოვს ოსმალეთის მთავრობას.

ხრონოსარი და მისი სახასხუ.

ნოემბრის წიგნში მოთავსებულია ჩინარად დავის წერილი რომელშიც ავტორი სწერს სულთანის სახასხლის შესახებ ამავს რომელიც მას საუფროსო მისიტორიკითაგან მიუღია. ეს წერილი, თითქმის დაბეჭდვასავე ექნება ოსმალეთის ყოველ წლიურ გამოცემას, (თათრულად) 1313 წლისა, რომელშიც ჩამოთვლილი არიან ყველა დიდებულნი სახასხლისა.

ყველაზე უფროს ჰირად სახასხლემი დიდ-გვარს შემდეგ, საუბრისა. იმის ქვეშევრდომი საუბრისთა რიცხვი ახლანდელ სულთანის დროს ძალიან შემცირებულია, მაგრამ მიხეც საკმაო, რადგანაც სულთანის მთავრისათვის აუცილებელია საკუთარი იმით ყოლა უმთავრეს საუბრისა ცნობა, მთავარი მფარველი ბედნიერების კარებისა. იგი იწოდება უმღელსობად და ყოველ დღესსაწადლობის დროს დიდ გვირის მიპყება ხოლმე მინისტრებზედ წინ. საუბრისთა შორის კიდევ არიან გვარდ წოდებული თათრნი, რომელნიც ილიდიზში ცხოვრობენ, მაგრამ დიდხანს ვერ სცოცხლებენ. გვირდიათ, რომელიც განაწილებულია ორს ძველ სახასხლემი, აღარ ცნობა აზურის ფერი. ეს ბიჭებიც ლა უწოდოდ გასავაგენ-გამოსავაგენად არიან, მუჭოთად აქეთ სახლი, საქველ-სასმელი და სწავლობენ სამხედრო წესს.

ილიდიზის მცხოვრებთა რიცხვი,

სულ ქალთა და კაცთა, შეადგენს 6,000 სულს, რომელნიც სულთანის ხაზრით ცხოვრობენ და რომელთა ჯამური 48 მილიონ მანეთად აღის. ყოველივე საქველი ეგზავნება და ინწმულენისაგან, დიდს ქურჭლით, რომელიც დანაწილებულია სხვა-დასხვა განყოფილებებდა და რომელსაც ზეოღღან შაი მისცული აქვს გადაფარებული. საქველები თავზედ და დგმული დაქეთ მონებს. საშარეულ სულში მუშაობს 400 დე მზარეული და პატარა ბიჭები.

პარამხანა განიყოფება სამ ნაწილად: პირველია, ყველგან რომელიც კანონიერ ცოლებდა ირიცხებიან. მეორე "ოღღანი" რომელიც განსხვავებულია უყვარს სულთანს და რომელიც დანაწილებულია პირველი განყოფილებისათვის, ხოლო მესამე "გინ ზღმა" ქმრანის ღამაში ქალენი რომელიც დანაწილებულია მეორე განყოფილება უნდა შეავსონ.

ეს ქალები დაბადებულგანვე მხედრი ითვლებიან რის გამოც ყოველი სულთანი ოსმალეთისა მხედლის შვილია. მაგრამ იმ წმიდანა, როცა მხედრს პრინცი ან პრინცესა ეყოლება, იგი თავისუფალია და სამეფო ხარისხი ეძლევა. კოსტანტინოპოლის წინააღმდეგ მტკიცებობა დღემდე ახსოვთ, რანათვის ცეცხლით აღებზნა მამად მეორე ერთის მებაბაოე ქალებს სიყვარულით და ეს ქალები, აბაღულ-მეგრის ყოლის შემდეგ, არ ჩაბრა შექნა ქედვი-ფენდლ და მეტეკი იმ ხარისხზედ ავიდა, რომ მიიღო ხარისხი ვალიდე-სულთანისა. უმეტეს ნაწილად ჰარამხანისათვის ან ყოველმობე ქალებს, ან იტაცებენ ჩრქესებსა და ქართულთა შორის, ისე მოხერხებულია, და ისე, ახალ-გაზღვრს, რომ მშობლებისა და ნათესავებისათვის შეუძლებელია იმითი მოძებნა. მაგრამ თუ ქალიშვილი, რამე მნიშვნელოვანი ღირსება მოიპოვებ, მაშინ ნათესავებს ატყობინებენ საცა არის იგი და ქალის უმთავრესი სარის არის, რომ თავისი ნათესავები გამოადიდროს.

ახლად მოტაცებულ ქალს, პირველად უფროს ქალთ ჩაბარებენ, ისინი წერათან ქალს და ყოველსავე იმ ზნეცხელებს ათვისებენ, რაც აღმოსავლეთის მცხოვრებთ მოსწონია. ისინი სწავლობენ ცეკვა თამაშს და ემსახურებიან თავიანთ უფროსებს.

პარამხანის უფროსად სულთანის დედა, და თუ დედა ცოცხალი არა ჰყავს სულთანს, მაშინ თვით ფაღიშაჰის ძიძაა უფროსად. ეხლად პარამხანის საქვეს განაგებს სულთანის ძიძა რომელსაც ვალიდე-სულთანის ხარისხი აქვს და რომელსაც აქებენ როგორც კეთილსა და გამკრიბს დედა-კაცის თანხა. ის თანხა ძველი აზრის ქვედა მაგრამ მიუხედავად ამისა, ჩინებულად უფლის პარამხანს.

სულთანის ძალიან უზარლოდ ცხოვრებს სახლში. ადგება დილით ექვს საათზე, მუშაობს თავისს მდივნებთან ერთად შეადგმენ, მერე საუბრეს სუამდ სასტორად მიღის ბაღში. მეფეს, დაბარებულს შემდეგ, წარუდგებან მისწინი დიდებულნი, რვა საათზე სადილს სუამს, უფრო ხშირად მარტაო ხოლმე სადილად ან თუა მათთან ვინმე, ისევე დაჩაბანნი. საღამოს თავის უფროს შვილებთან ატარებს

დროს როდილიან. მას ძალიან უყვარს მუსიკა. ტანს აცეცა ევროპულიადა, ხოლო საშინაოდ გრძელ შავ სერაფუს იცვას ხოლმე. სულთანთა შორის სიმეფო-ჰამიდ პირველმა რომელიც გაბედა თავისს სტოლსედ ქრისტიანი ქალი დაესვა. ამ დღებში ერთი ევროპული ქალი იყო სულთანთან სადილად და შენიშნა, რომ საკმაოდ თავისს საქერი ხაფანგი იღვა. "ოო, ეს შესანიშნავი ხაფანგიაო სიკვა სულთანმა, - ინგლისიდან გამოიშვანგეს და ყოველთვის ათ-ათ თავისს ვიქერ ამითიო.

სასახლემო არის კასირი, რომლის ხელშიაც არის ყოველივე სახარჯო სამეფო სახლისა, რვა კამარპორი, ერთი მდივანი უცხო ენათათვის, 23 სხვა მდივანი ერთი წეს-რიგის მთავარ-განმკარგებლებელი, სამი იმამი, ორი კერძო კასირი, მწარმოებელი სულთანის ხაზინისა, უფროსი საპროლიტო კაბინეტისა, უფროსი საიდუმლო პოლიციისა, ომბო-შტოლმეისტერი, კომენდანტი, ობერ-ფორ-შენიგერი და უფროსი ექვმი, რომელიც მთელის მდივრის ექვნიშ ემორჩილებიან. მეორე საქურისს, კულმატებულსობისა, ხარისხი აქვს. სულთანის ტანთ-საქმელის განკარგულება მინდობილი აქვს თვით სულთანსავე მას, ინგებ-ების. ამას გარდა არის საგანგებო კაცი, რომლის ქოვადელობა ის არის, რომ სულთანის წინევე გასინჯოს თითოეული თავი საქმე-მასხარეული მინდობილი აქვს ორს უფროსს მზარეულს, ერთს თათრულ საქმეებლის კეთება, ხოლო მეორეს ფრანგულისა.

გარკველავთ მრიცხველის მოვალეობა შეატყოს, რა სწერია ვარსკვლავებზედ. სულთანის ამაღლა, რომელთა გემუთ სახასხლის მარშალი გაზო-ოსმან-ფაშა, შესდგება 21 გენერალ-ლეიტანტისა, 125 საპატიო აღიუტანტისა და 133 საშინაურში მყოფ აღიუტანტთაგან. გარდა იმ ფავორისა, რომელსაც ესენი იღებენ, კიდევ ეძლევათ ორმოც მილიონ ფრანკად, სამეფო მამულიდან შემოსავალი ფული.

დეკემბ

(რუსეთის დეკემბთა საეკტრესაგან), 7 ნოემბერი.

პმბარაზრბი. ბიულეტენი 6-ს ნოემბრისა: ხელმწიფე იმპერატორს ამ აღექსანდრა თეოდორეს ასულმა დაბეჭდვით მიმართა 1891 წლის 17 თებერვლის წესდების მე-15 წლის თანხმად, ამით აცხადებენ, რომ 9, 11 და 14 დეკემბერს ამა 1895 წლისა, დღისით 12 საათზე ქტვილისში, ბანკის სადგომში, ფრედილინის ქუჩაზედ, საჯარო ვაჭრობით გასყიდება, ვაჭრობის განუმეორებლად, უმრავლეს ქონებანი ქვემოხსენებულთა, ბანკის წესდებით დადგენილ ვარდასანდებლებს შემოუტანდობობისათვის, მე-13, 14, 15, 17, 18 და 19 წგებდ.

ვაჭრობა, ბანკის წესდების მე-18 წლის თანხმად, ზემოხსენებულ ვაჭრობის ჯამიდან დაიწყება და მასვე მიემატება საერობად და სხვა ვარდასანდელი ხარჯი. თანე ვა-

ოფიციალურად გამოცხადებულია, რომ პეტერბურგში 10 ოკტომბრისა და 25 ოკტომბრისა ქალკის ზოგორის აღიუტებში თავი იჩინა ხოლო ბანკის მსავსება სწავლებამა. სულ 27 შემთხვევა იყო ამისთანა და 27 სწულთაგან 12 თან ვალიტანი.

ბეკლინი. კელნის გაზთი ამბობს, რომ გერმანიის მთავრობამ ერთსა და იმავე დროს, როცა გრამმა ვალუხოსკიკი მიჰმართა სახელმწიფოსთვის თავისის სარჩელით, ვალდებულად სცნო თავისი თავი უფროის სულთანს მხედველობაში მიიღოს და ლუბინებელი თხოვდა სახელმწიფოსთვის ყოველივე ღონისძიება მოხმარის მცირე აზოში წესტერების აღსადგენად. გერმანიის მთავრობამ არა მხოლოდ აქამდინც; რომ ევროპაში აზრი ჰტრიალებს, რომ ესლანდელი ანარქიული არეულობა ოსმალეთში არ შეეფერება ევროპის ინტერესებს. მიღებულ ჰასუსისაგანა სჩანს, რომ სულთანი სრულიად ჰგრანობს სიმძიმეს, ესლანდელის მდგომარეობისა.

მონსტანინაშოლი. სამტრია მოძრაობა ქრისტიანების მიმართ ჩრდილო სირიაში ძლიერდება. იუდეუების, რომ ალექსო-გარეშეში ხელახლად ზოცვა და ქლტვაო. ჯარებს იწვევენ რამოდენადაც ფინანსების მეტ-ნაკლებობა ხელს უწყობს. აღექსანდრეტში ჯარების ვადასყვანად შვიდი გემია დაწმული. წესტერების აღსადგენად არაზრუმის ვილაიეთში შეუდგენენ ღონისძიების ვიზიტებს. ამან გამოიწვია შეტაკება ჯარებისა და ქურთთა შორის. იუდეუებთან, რომ ქურთების საშინლად გაუოხრებიათ ექვსი ვილაიეტი დარსინისა და ალამ-შეკრდის ვარეშეში.

განსხვალეპანი

დაიბეჭდა და ისყიდება წერა-კითხვის გამავარცლებელ საზოგადოების მაღაზიაში.

მეფე ირაკლის

ემირემი ფასი სამი შურია. წიგნის მაღაზიებს და ვინც ათ ცხელხედ მეტს იყიდის, დაეთმობა 20%.

ტვილისის სთავაზ-აწხსურუო ბანკისაგან.

ტვილისის სათავადა-წხსურუო საავდილ-მამული ბანკის მმართველობა, ბანკის 1891 წლის 17 თებერვლის წესდების მე-15 წლის თანხმად, ამით აცხადებენ, რომ 9, 11 და 14 დეკემბერს ამა 1895 წლისა, დღისით 12 საათზე ქტვილისში, ბანკის სადგომში, ფრედილინის ქუჩაზედ, საჯარო ვაჭრობით გასყიდება, ვაჭრობის განუმეორებლად, უმრავლეს ქონებანი ქვემოხსენებულთა, ბანკის წესდებით დადგენილ ვარდასანდებლებს შემოუტანდობობისათვის, მე-13, 14, 15, 17, 18 და 19 წგებდ.

ვაჭრობა, ბანკის წესდების მე-18 წლის თანხმად, ზემოხსენებულ ვაჭრობის ჯამიდან დაიწყება და მასვე მიემატება საერობად და სხვა ვარდასანდელი ხარჯი. თანე ვა-

ფი გრძელ-ვადაინი სესხისა შეიძლება შემოიტანონ ამა ბანკის გირავნობის ფურცლებით, რომელიც მიღებულ იქნება თავისს დაწმეულ ფასისაგან მანეთი მანეთად და აგრეთვე ბანკის თანხმობით ვალი შეიდეველზედ იქმნას გადატანილი; სავადა შემოსატრინისა და სხვა ვარდასანდობისათვის-კი ნადვი ფული უნდა იქმნას შემოტანილი.

ვინიკობა ამ წლის 9, 11 და 14 დეკემბერს დანიშნული ვაჭრობა არ შედეგა, ბანკის წესდების მე 21 წს საფუძველისაგან, მეორე და უკანასკნელი ვაჭრობა იქმნება 28 დეკემბერს ამავე წლისა. ბანკის წესდების მე 16 წის თანხმად გრძელ ვადაინის ვალის შესხებეღოს ნება ეძლევა შემოსატრინ, სარგებელით ვადაზე შემოუტანდობობისათვის, და აგრეთვე ყოველივე ხარჯი მამულის საგარეოდ დანიშნისათვის ვაჭრობის დადებულ შემოიტანოს.

ტვილისის მამულების ვაჭრობა მოხდება 9 დეკემბერს, სხვა ქალაქების მამულებისა 11-ს, სოფლის მამულებისა-კი 14 დეკემბერს.

ქველი კატეგორიისა.

ა) ქალაქის მამულები:

ბეთანოვი სტეფანე ივანეს ძე. ორ-სართულიანი ქვითარის სახლი და ერთ სართულიანი ქვითარის სახლი ყოველგვარ მოწყობილობით მიწით და ეზოთი, ზომით სიკრძით 28 და სიგანით 13 საყენი, ქ. ახალ-ლციხეს. თანე ვალი 1824 მ. 87 კ. შუბ-საქური ვარდასანად 297 მ. 59 კ. და სულ 2122 მ. 46 კ.

ტერ-სააკოვი ტერეფალი ტერ-საკის ძე. ორ-სართულიანი ქვითარის სახლი, ორ-სართულიანი ქვითარის ღუქანი და ბაღი მიწა ზომით 1 დესტინა, 638 ოთხ-კუთხის საყენი, ანუ რამდენიც აღმოჩნდება ქ. გორში. თანე ვალი 549 მ. 90 კ. შემოსატრინ ვარდასანად 46 მ. 28 კ. და სულ 596 მ. 18 კ.

ტერ-შოვანოვი ნიკოლოზ ივანეს-ძე. ორ-სართულიანი ქვითარის სახლი რადაფითი, ფლოცილი და ყოველ გვარ მოწყობილობით, მიწა ზომით 86 ოთხ-კუთხის საყენი, ანუ რამდენიც აღმოჩნდება, მე-1 ნაყოფიერებაში, ქ. ტვილისის მონინის და ბებუთოვის ქუჩაზედ № 21. თანე ვალი 4918 მ. 84 კ. შემოსატრინ ვარდასანად 424 მ. 79 კ. და სულ 5343 მ. 63 კ.

ჩაოლოკამბილი ნიკოლოზ ზაოლის ძე და ვალიდიო ლევან გიორგის ძე. ორ-სართულიანი ქვითარის სახლი ფლოცილითა და მიწა ზომით 800 ოთხ-კუთხის საყენი, ქ. თელავს. თანე ვალი 727 მ. 50 კ. შემოსატრინ ვარდასანად 136 მ. 75 კ. და სულ 864 მ. 25 კ.

ბ) სოფლის მამულები.

ჭიჭინაძე სოფი როსტომის ასული. სახან-საყისი, სამოვარი, სათიბი ადგილები და ტყე, ზომით 291 დესტინა, 840 ოთხ-კუთხის ს-